

1. CÁC BÀI TUYỆT CÚ trong *Quốc Âm Thi Tập*

NGUYỄN TRÃI

[phiên âm: Nguyễn Đình Hoà – Lê Văn Đặng

Bản Nôm: Phúc Khê Nguyễn Bản]

XUÂN HOA 春花

(196)

靚 靚 夏天 俸 曩 曳

秋 冬 冷 了 奇 和 仁

東 風 自 限 信 春 旦

覃 蔭 市 花 拯 平 鮮

HẠ CẢNH 夏景

(197)

為 埃 朱 丐 杜 鵑 叫

腮 王 用 孕 紙 丙 紉

吏 固 槐 花 羶 俸 綠

式 春 幾 點 惱 惹 饒

THU NGUYỆT 秋月

(198)

冬 它 悶 吏 郎 春

春 悶 夏 劫 吏 對 吝

筭 計 司 務 固 月

秋 謳 羅 忍 幾 仁 分

TÍCH CẢNH THI 惜景詩 十三首

1 (199)

侯 輒 坤 吏 惜 傾 傾

秋 旦 店 戈 感 阻 惘

幾 嗜 持 兜 兜 檜 月

寬 寬 仍 戾 鷗 散 暈

2 (200)

矚 竹 群 誇 節 勁

扇 柳 包 揜 絲 饒

樓 紅 固 客 吟 春 於

琴 玉 腮 埃 啤 唯 添

3 (201)

啤 唯 邊 聰 嗜 管 弦

惹 春 忍 動 乙 坤 辰

春 撐 渚 易 仁 番 吏

篋 景 強 添 惜 少 年

4 (202)

惜 少 年 戈 粟 限 冷

Ba tháng hạ thiên bóng nắng dài,

Thu đông lạnh lẽo cả hoà hai.

Đông phong từ hẹn tin xuân đến,

Đàm âm nào hoa chẳng tốt tươi.

Vì ai cho cái đồ quyên kêu,

Tay ngọc dùng dằng chỉ biếng thêu.

Lại có hòe hoa chen bóng lục,

Thức xuân một điểm nào lòng nhau.

Đông đà muộn lại sang xuân,

Xuân muộn thì hè lại đổi lần.

Tính kẻ tư mùa có nguyệt,

Thu âu là nhẫn một hai phân.

Hầu nên khôn lại tiếc khuâng khuâng,

Thu đến đêm qua cảm vả mừng

Một tiếng chày đầu đêm cối nguyệt,

Khoan khoan những lệ ác tan vừng.

Dịp trúc còn khoe tiết cứng,

Rày liễu đã rủ tơ mềm.

Lầu hồng có khách cầm xuân ở,

Cầm ngọc tay ai dặng dũi thêm.

Dặng dũi bên tai tiếng quản huyền,

Lòng xuân nhẫn động ắt khôn thìn.

Xuân xanh chưa dễ hai phen lại,

Thấy cảnh càng thêm tiếc thiếu niên.

Tiếc thiếu niên qua phiêu hẹn lạnh,

花花月月隨無情
边撐女負嘒頭泊
頭泊初尼固課撐
5 (203)

矣几边撐渚負得
式春計特余畚鮮
為秋朱忍頭輒泊
渚易埃它匹黠邈
6 (204)

匹黠邈市隨辱身
特輸匏别事云云
渚嘒賢輶浪曳
拈爇制店黠惜春
7 (205)

惜春拈爇莽制店
仍戾春戈歲索添
拯体外軒絲柳愈
戕畚柳愈戕畚穢
8 (206)

柳穢愈日迤香
興卞樓踈客砧浪
体景悉踈强問曰
戕畚惜景戕畚傷
9 (207).

傷景為因景有情
况之得邈景和清
春匹躺刳秋匹躺
花月衰用余發冷
10 (208)

乱单暗晦客樓紅
覃蔭刳傷几冷滝
外意油群襖襪
奇悉慢答襖唏共
11 (209)

匹春刳特尫邈時
生物悉歪拯私
吧保東風諧曷𠂔
世情渚惜仍仍台
12 (210)

樓撐自体客詩人

Hoa hoa nguyệt nguyệt luông vô tình.
Bên xanh nữ phụ cười đầu bạc,
Đầu bạc xưa nay có thuở xanh.

Hỡi kẻ bên xanh chớ phụ người,
Thức xuân kể được mấy phen tươi.
Vì thu cho nhẵn đầu nên bạc,
Chưa dễ ai đà ba bảy mươi.

Ba bảy mươi nào luông nhọc thân,
Được thua đã biết sự vân vân.
Chớ cười hiên trước rằng đại,
Cầm đuốc chơi đêm bởi tiếc xuân.

Tiếc xuân cầm đuốc mắng chơi đêm,
Những lệ xuân qua tuổi tác thêm.
Chẳng thấy ngoài hiên tư liễu rủ,
Một phen liễu rủ một phen mềm.

Liễu mềm rủ, nhật đưa hương,
Hứng bện lâu thơ, khách ngại rằng.
Thấy cảnh lòng thơ càng vấn vít,
Một phen tiếc cảnh, một phen thương.

Thương cảnh vì nhân cảnh hữu tình,
Huống chi người lạ, cảnh hoà thanh.
Xuân ba tháng thì thu ba tháng,
Hoa nguyệt đơn dùng mấy phút lành.

Loàn đơn ướm hỏi khách lầu hồng,
Đầm ám thì thương kẻ lạnh lùng.
Ngoài ấy dù còn áo lẻ,
Cả lòng mượn đắp lấy hơi cùng.

Ba xuân thì được chín mươi ngày,
Sinh vật lòng trời chẳng tây.
Rỉ bảo đông phong hơi hột ít,
Thế tình chớ tiếc đừng đừng thay.

Lầu xanh từ thấy khách thi nhân,

為景悉得惜景春
買責青童信演旦
罢徵係主東君
13 (211)

兜兜共召令東君
市准市庄臚春
况吏園群花竹窈
搥式卒邏邏分
TÙNG THI 松詩 三首

1 (218)
秋旦榘市拯邏透
茂命辣課匹冬
林泉埃浪糴夕客
才棟梁高乙奇用
2 (219)

棟梁才固余朋眉
茹奇隊番掾跬台
檜札駢移拯動
雪霜体包鄧饒時
3 (220)

雪霜体包鄧饒時
固纒長生强跬台
琥珀茯苓認買別
乾群底助民尼
TRÚC THI 竹詩 三首
1 (221)

花柳朝春拱有情
於眉為摆節眉清
匏曾固嗜工代女
君子埃拯隣名
2 (222)

名君子嗜饒時
保客知音買別哈
况吏仍仍生變俗
丈夫節勁恪得台
3 (223)

丈夫節勁恪得台
養愈吞固意為
徐課化蟻强邏女
主春囓强初台

Vì cảnh lòng người tiếc cảnh xuân.
Mới trách thanh đồng tin diễn đến,
Bởi chưng hệ chúa Đông quân.

Đâu đâu cũng chịu lệnh Đông quân,
Nào chón nào chẳng gió xuân.
Huống lại vườn còn hoa trúc cũ,
Trỗi thức tốt lạ mười phân.

Thu đến cây nào chẳng lạ lòng,
Một mình lạt thuở ba đông.
Lâm tuyền ai rặng già làm khách,
Tài đồng lương cao ắt cả dùng.

Đồng lương tài có mấy bằng mảy,
Nhà cả đòi phen chóng khoẻ thay.
Cội rễ bền, đòi chẳng động,
Tuyết sương thấy đã dặng nhiều ngày.

Tuyết sương thấy đã dặng nhiều ngày,
Có thuốc trường sinh càng khoẻ thay.
Hổ phách phục linh nhìn mới biết,
Dành còn để trợ dân này.

Hoa liễu chiều xuân cũng hữu tình,
Ưu mi vì bởi tiết mi thanh.
Đã từng có tiếng trong đời nũa,
Quân tử ai chẳng mặng danh.

Danh quân tử tiếng nhiều ngày,
Bảo khách tri âm mới biết hay.
Huống lại nhưng nhưng sinh biến tục,
Trượng phu tiết cứng khác người thay.

Trượng phu tiết cứng khác người thay,
Dưỡng dõ trời có ý vay.
Từ thuở hóa rồng càng lạ nũa,
Chúa xuân ngẫm càng xưa thay.

MAI THI 梅詩 三首

1 (224)

春旦市花拯卒鮮
於眉為節瀝欣得
閣東乙匋曾夕客
呵仍逋仙結伴制

Xuân đến nào hoa chẳng tốt tươi,
Ưu mi vì tiết sạch hơn người.
Gác Đông ắt đã từng làm khách,
Há những Bô tiên kết bạn chơi.

2 (225)

仙逋結匋閉秋退
吟吼荒朋覓重台
吏固戕梗外意斲
俸踈荆渌動得為

Tiên Bô kết đã bấy thu chầy,
Ngẫm ngọt nhường bằng méch trọng thay.
Lại có một cảnh ngoài ấy lẽ,
Bóng thừa ánh nước động người vay.

3 (226)

俸踈荆渌動得為
藥逢香戕月吟
况吏榜春初占特
鱗三友拯朋眉

Bóng thừa ánh nước động người vay,
Lịm đưa hương một nguyệt hay.
Huống lại bảng xuân sơ chiếm được,
So tam hữu chẳng bằng mày.

MÃU ĐƠN HOA 牡丹花

(233)

戕身和平吏鬻
富貴謳拯劔海棠
來朗悉踈吟渚堵
外娘璇玉篆群香

Một thân hoà tốt lại sang,
Phú quý âu chẳng kém hải đường.
Lai láng lòng thơ ngâm chưa đủ,
Ngoài nương tuyền ngọc triện còn hương.

HOÀNG TINH 黃精

(234)

坦餘養特襟黃精
構方冷底養命
埃浪辮柴拯鬻藥
吟園匋固味長生

Đất dư nuôi được khóm hoàng tinh,
Cấu phương lạnh để dưỡng mình.
Ai rặng túi thầy chẳng đủ thuốc,
Hay vườn đã có vị trường sinh.

THIÊN TUẾ THỤ 千歲樹

(235)

核綠院院俸綠印
春饒歲匋計餘斲
尋尋匋固仙夕伴
逢束仙來拯沛噴

Cây lục vòn vòn bóng lục in,
Xuân nhiều tuổi đã kể dư ngàn.
Ngày ngày đã có tiên làm bạn,
Đưa thuốc tiên lai chẳng phải xin.

BA TIÊU 芭蕉

(236)

自變唏春卒吏添
苔蓬邏牟偷店
情書戕幅封群謹
臄尼兜强驪祐

Từ bén hơi xuân tốt lại thêm,
Đầy bông lạ màu thâu đêm.
Tình thư một bức phong còn kín,
Gió nơi đâu gượng mở xem.

MỘC CẬN 木 槿

(237)

窈窕花印茂朶紅
掇洳拯變字羅悉
朝埋妾朝歆澗
事邏朱哈絕色空

GIÁ 蔗

(238)

院春覃蔭爨初唯
襖細凶凶課默催
啞浩箕埃特趣
吝曾焟買哈味

LÃO DUNG 老 榕

(239)

尋特林泉淮養
茂番春細茂番春
雖它渚固才梁棟
俸奇如群葉旦民

CÚC 菊

(240)

市花拯變氣覃歆
固余保霜藥買完
重九渚嫵秋苞悶
朱哈秋悶節強蒼

MỘC HOA 木 花

(241)

吞生物愠朋導
裊特蒼菟少平鮮
乙固哈隊所分
拯腰掣渚女之哄

MẠT LỢI HOA 茉莉花

(242)

枚輪變粉移移
居月逐春幾月哈
余几紅顏時泊分
紅顏箕渚忌命台

LIÊN HOA 蓮花

(243)

淋洳拯變卒和清
君子堪困特所名

Ánh nước hoa in một đoá hồng,
Vần như chẳng bén, bụt là lòng.
Chiều mai nở, chiều hôm rụng,
Sự lạ cho hay tuyệt sắc không.

Viện xuân đầm ấm nắng sơ soi,
Áo tể hung hung thuở mặc thôi.
Ăn nước کیا ai được thú,
Lần từng đốt mới hay mùi.

Tìm được lâm truyền chôn dưỡng thân,
Một phen xuân tới một phen xuân.
Tuy đà chưa có tài lương đồng,
Bóng cả như còn rợp đến dân.

Nào hoa chẳng bén khí đầm hâm,
Có mấy bầu sương nhị mới đậm.
Trùng cửu chớ hiềm thu đã muộn,
Cho hay thu muộn tiết càng thơm.

Trời sinh vật vẫn bằng người,
Nếu được thơm tho thiếu tốt tươi.
Ít có hay đòi thuở phận,
Chẳng yêu thì chớ nữ chi cười.

Mai son bén phấn hây hây,
Đêm nguyệt đưa xuân một nguyệt hay.
Mấy kẻ hồng nhan thời bạc phận,
Hồng nhan کیا chớ cậy mình hay.

Làm như chẳng bén tốt hoà thanh,
Quân tử kham khôn được thừa danh.

膾遶香店月淨
貞夕貼固埃爭
HOÈ 槐

(244)

夢冷乃乃櫻槐橈
戔發春戈戔發鬮
固課暝夏張傘綠
屯屯俸葉闌三公
CAM ĐƯỜNG 甘棠

(245)

体俸甘棠汝召公
坦餘移特伴共椿
筆踈缶割香群變
吟議市埃拯動悉
TRƯỜNG AN HOA 長安花

(246)

意拯西施却太真
歪朱卒邏邇分
暝遲點缶丰裙堵
炤罨務戔式春
DƯƠNG 楊

(247)

占特韶光尫邇
移移花妾卒和鮮
東風固意連持女
戔發春羅戔動得

ĐÀO HOA THI 桃花詩 六首

1 (227)

戔朶桃花窈卒鮮
隔春噉噉体春啜
東風乙固情哈女
建羨味香易動得

2 (228)

動得花窈炘精神
𠂇櫻為花𠂇櫻春
吧使鴣撐停祝磊
連持缶固氣洪鈞

3 (229)

氣洪鈞矣舍栽戈

Gió đưa hương đêm nguyệt tĩnh,
Trình làm của có ai tranh.

Mộng lành nẩy nẩy bởi hoè trồng,
Một phút xuân qua một phút trông,
Có thưở ngày hè gương tán lục,
Đùn đùn bóng rợp cửa tam công.

Thấy bóng cam đường nhớ Thiệu Công,
Đất dư dôi được bạn cùng thông.
Bút thơ đã chép hương còn bén,
Ngâm ngợi nào ai chẳng động lòng.

Ấy chẳng Tây Thi thì Thái Chân,
Trời cho tốt lạ mùi phân.
Ngày chầy điểm đã phong quần đỏ,
Rỡ tư mùa một thức xuân.

Chiếm được triều quang chín mười,
Dầy dầy hoa nở tốt hoà tươi.
Đông phong có ý bù trừ nữa,
Một phút xuân là một động người.

Một đóa đào hoa khéo tốt tươi
Cách xuân môn mẫn thấy xuân cười
Đông phong ắt có tình hay nữa
Kín tiền mùi hương dễ động người

Động người hoa khéo tỏ tình thân
Ít bởi vì hoa ít bởi xuân
Rỉ sứ chim xanh đừng chuốc lỗi
Bù tri đã có khí Hồng Quân

Khí Hồng Quân hãy xá tài qua

渚負春尼渚負花
花固意却春固意
兜兜共負氣陽和
4 (230)

氣陽和可固私埃
能負花尼忍每類
筭計多群匹膺女
及春馬底膺桃派
5 (231)

膺桃派歇櫻春戈
裊吏完却連隴花
宴所瑤池它固限
渚朱方朔旦鄰羅
6 (232)

方朔鄰羅包許機
匹番濫特呵情期
固埃厭晦仙王母
信可信却疑可疑

Chớ phụ xuân này chớ phụ hoa
Hoa có ý thì xuân có ý
Đâu đâu cũng một khí dương hoà

Khí dương hoà há có tư ai
Năng một hoa này nhẫn mọi loài
Tính kể chỉ còn ba tháng nữa
Kịp xuân mưa để má đào phai

Má đào phai hết bởi xuân qua
Nẻo lại đam thì liền luống hoa
Yến sớ Dao Trì đã có hẹn
Chớ cho Phương Sóc đến lân la

Phương Sóc lân la đã hờ cơ
Ba phen trộm được há tình cờ
Có ai ước hỏi Tây Vương mẫu
Tín khá tin thì ngờ khá ngờ